

ЛИТЕРАТУРА

1. Богданов В.М., Пономарев В.С., Соловов А.В. *Образование в области физической культуры с помощью компьютерных технологий// Тез. докл. междунар. конф. ЮНЕСКО «Образование взрослых – шаг России в XXI век (импульс V Гамбургской конференции по образованию взрослых)» - Нижний Новгород: ННГАСУ, 1999. Часть 2.- С. 93-94.*
2. Богданов В.М., Пономарев В.С., Соловов А.В. *Использование современных информационных технологий в теоретической и методико-практической подготовке студентов по физическому воспитанию// Матер. Всерос. науч.-практ. конф. «Физическая культура и спорт на рубеже тысячелетий». СПб., 2000. Часть 2.- С. 23-24.*
3. Давиденко Д.Н., Димова А.Л. *Физическая культура и здоровый образ жизни// Матер. межвуз. науч.-практ. конф. «Физическая культура в высших учебных заведениях: ответы на вызовы нового века».- М., МГСА.- С.11-13.*
4. Соловов А.В. *Информационные технологии обучения в профессиональной подготовке// Высшее образование в России.- 1995.- № 2.- С.31-36.*
5. *Примерная программа дисциплины «Физическая культура» федерального цикла общегуманитарных и социально-экономических дисциплин в государственном образовательном стандарте высшего профессионального образования второго поколения/ Сост. В.И. Ильинич, Ю.И. Кислицын.- М.: Министерство образования Российской Федерации. М.- 2000.*

ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД У ВИКЛАДАННІ СПОРТИВНО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Леонід Євсєєв

Вінницький державний педагогічний університет

Одним із важливих компонентів навчального процесу є спортивно-педагогічні дисципліни. Звдання циклу спортивно-педагогічних дисциплін полягає в тому, щоб сформувати у студентів певну систему знань, умінь та навичок, необхідних для проведення різних форм фізичного виховання молоді. Важливою умовою якісної підготовки фахівців у галузі фізичної культури є вдосконалення змісту навчання, пошук способів взаємоузгодженої упорядкованої діяльності викладачів і студентів. Сьогодення вимагає вибирати такі методи і засоби навчання, які були б орієнтовані на розвиток творчих здібностей студентів, індивідуалізацію навчального процесу, формування навичок самостійного оволодіння і застосування знань. Такий підхід вимагає, щоб на лекціях і практичних заняттях використовувався комплекс методичних і дидактичних прийомів, які б дозволили ефективно засвоювати знання та інформацію про особливості професійної діяльності і спонукали б студентів до оволодіння новими педагогічними знаннями про майбутню професійну діяльність. Досвід нашої роботи [1] показує, що визначальним у цьому процесі

стає зміст спортивно-педагогічних дисциплін. Тільки розв'язання завдань з елементами змісту, що має професійну спрямованість, забезпечує формування умінь розв'язувати педагогічні ситуації, стимулює мислення студентів, знайомить з педагогічною майстерністю та педагогічною технікою вчителя, готує студентів до їх майбутньої практичної діяльності.

Процес навчання виступає як необхідна умова інтелектуального, творчого та духовного розвитку особистості. Він спрямований на розвиток, засвоєння діяльності, становлення професійної свідомості майбутнього фахівця. У психології виділяють три рівні такого становлення [2]: предметний, теоретичний і практичний. На кожному з цих рівнів формується певна сукупність професійних характеристик, необхідних для розв'язання професійних задач. В навчанні студентів наскрізною повинна бути турбота про формування їх педагогічної майстерності. Розуміння того, що педагогічні вміння, сформовані на основі особистих здібностей студента для виконання педагогічних функцій, лежать у основі педагогічної майстерності, повинно визначати спрямованість кожного лекційного та практичного заняття.

Ми виходимо з того, що професійна діяльність фахівців задає зміст і форми відповідної навчальної діяльності студентів. Проте проектування професійної діяльності на навчальний процес вимагає визначення основних параметрів і характеристик, за якими необхідно організувати навчальну діяльність студентів. Основою, яка забезпечує таку організацію навчально-виховного процесу, є діяльнісний підхід.

Відповідно до діяльнісної теорії засвоєння змісту історичного досвіду людства здійснюється не шляхом передачі інформації про нього особистості, а в процесі її власної активності, спрямованої на предмети і явища оточуючого світу. Процес діяльності одночасно є процесом формування людських здібностей і функцій [3]. З цих позицій основна мета вузівської освіти – формування цілісної структури майбутньої професійної діяльності студента в період його навчання. Ця діяльність повинна бути адекватною, тобто відтворювати у собі риси тієї діяльності людей, яка кристалізована у даному предметі або явищі. Важливим у цій теорії є те, що процес навчання розглядається як формування пізнавальної діяльності тих, хто навчається.

Вирішенню проблеми професійної спрямованості навчання сприяє вивчення діяльності фахівців у галузі фізичної культури. Критичний аналіз літератури з даного питання показує, що виявлені психологічні риси особистості фахівця і його психолого-педагогічна структура [4, 5, 6, 7, 8], є розуміння того, що в основі педагогічної майстерності вчителя фізичного виховання лежать знання предмета викладання та його методики. Найважче домогтися, щоб кожний студент усвідомив, що найсуттєвішим у методиці є рівень індивідуальної майстерності педагога.

Викладання спортивно-педагогічних дисциплін повинно передбачати формування педагогічної майстерності студентів. Низький рівень сформованості її є нерідко причиною ускладнень і помилок, особливо у педагогів-початківців. Зовсім не виправдовує себе на практиці позиція окремих викладачів, які вважають, що предмети спортивно-педагогічного циклу самі

собою, без цілеспрямованої роботи формують педагогічну техніку майбутнього вчителя. Педагогічна техніка не формується стихійно. Потрібна активна систематична робота. Відсутність цілеспрямованих дій багато в чому знижує результативність професійної підготовки студентів у вузі.

Моделювання професійних ситуацій на навчальних заняттях ставить студента в позицію діяча, а не пасивного споживання навчальної інформації, що прискорює процес входження його у професію вчителя, удосконалює ступінь його готовності до вчительської роботи.

Програвання рольових ситуацій на заняттях з циклу спортивно-педагогічних дисциплін максимально активізує позицію студентів, дає можливість майбутнім педагогам на особистому досвіді переконатися в існуванні залежності між результативністю педагогічної праці і ступенем сформованості педагогічної майстерності.

Виходячи з результатів власних досліджень, вивчення літератури та інших інформаційних джерел, можна стверджувати, що організоване і систематичне використання діяльнісного підходу у викладанні спортивно-педагогічних дисциплін значно підвищує професійно-педагогічну підготовку студентів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Євсєєв Л.Г. *Формування педагогічної техніки студентів у процесі викладання спортивно-педагогічних дисциплін // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка. – 2002. – № 8. – С. 146-148.*
2. *Психологія: Підручник / Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та ін., за ред. Ю.Л. Трофімова. – К. Либідь, 1999. – 558 с.*
3. *Леонтьєв А.Н. Деятельность. Сознание. Личность. – М.: Политиздат, 1975. – 304 с.*
4. *Выдрин В.М. Деятельность спортсменов в сфере физической культуры: Учебное пособие. – С-Пб., 1997. – 74 с.*
5. *Вяткин Б.А. Спорт и развитие индивидуальности человека // Теория и практика физической культуры. – 1993. – № 2. – С. 1-5.*
6. *Горбунов Г.Д. Психопедагогика спорта. – М.: Физкультура и спорт, 1986. – 208 с.*
7. *Ложкін Г.В., Зубанова Н.А. Влада тренера і залежність спортсмена // Концепція розвитку галузі фізичного виховання і спорту в Україні. – Рівне: ЛІСТА, 1999. – С. 200-206.*
8. *Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Частина 2. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2002. – С. 210-219.*